

Aanvullend huismussenonderzoek

Bremmelerstraat 13 te Wijhe

Nijverdal, 30 april 2019
Projectnummer 1939

Colofon

Titel	Huismussenonderzoek Bremmelerstraat 13 te Wijhe
Uitvoering	Otte Groenadvies
Opdrachtgever	W. Logtenberg Bremmelerstraat 13 8131 PK Wijhe 0570-522361 wimrietlogtenberg@gmail.com logtenberg.mts@hetnet.nl
Projectnummer	1939
Datum	30 april 2019
Status	Definitief

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Otte Groenadvies accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Otte Groenadvies uitgevoerde onderzoek neemt.

Brilsweg 1a
7441 BV te Nijverdal
Tel: 06 - 511 77 946
mail: info@ottegroenadvies.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.2. Aanleiding.....	4
1.3. Onderzoeksvragen	4
2. Algemeen	5
3. Wettelijk belang	6
4. Onderzoeksmethodiek	7
4.1. Werkwijze	7
4.2 Toelichting onderzoek.....	7
5. Gebied/locatie omschrijving	8
5.1. Gebied	8
5.2. Ontwikkelingslocatie	8
5.2.1. Omschrijving	8
6. Onderzoeksresultaten	9
6.1 Aanwezigheid	9
6.2 Overige soorten	9
6.3. Functionaliteit plangebied.....	9
6.4. Samenvatting.....	10
7. Activiteiten	11
7.1 Voorgenomen werkzaamheden	11
8.1. Vaststellen functionaliteit	12
9. Conclusie en aanbevelingen	12
9.1. Conclusie	12
9.2. Aanbeveling.....	12
10. Geldigheid	13
11. Bronnen	14
Bijlagen 1 & 2 Wettelijk kader	15
BIJLAGE 1 Wet natuurbescherming	15
BIJLAGE 2 Jaarrond beschermde nesten	17
Bijlage 3	18
Tijdelijke- en vaste compensatie	18

1. Inleiding

1.1. Inleiding

In de ruimtelijke plannen is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Met andere woorden, in het ruimtelijke ordeningstraject dient te worden aangetoond dat het plan, het amoveren van twee koeienschuren, drie opslagruimtes en een mestilo, uitvoerbaar is. In dit kader is een quickscan flora en fauna uitgevoerd op de locatie Bremmelerstraat 13 te Wijhe. Uit de quickscan flora en fauna, uitgevoerd en opgemaakt door Otte Groenadvies, is geadviseerd om nader onderzoek op huismussen uit te voeren.

1.2. Aanleiding

Aanleiding voor het uitvoeren van het huismusonderzoek is een quickscan flora en fauna, Bremmelerstraat 13 te Wijhe, met nummer 18149, opgemaakt op 18 december 2018. Uit de scan is gebleken dat het plangebied geschikt is voor vaste rust- en verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen en functioneel leefgebied van de huismus.

Door de voorgenomen amovatie van twee koeienschuren, drie opslagruimtes en een mestilo en het toekomstig gebruik binnen het plangebied kunnen schadelijke effecten op huismus ontstaan. Hierdoor kan de Wet natuurbescherming worden overtreden. Aanvullend onderzoek is uitgevoerd om de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen en functioneel leefgebied van huismus binnen het plangebied vast te stellen, conform de condities en methodiek Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*) versie 1.0, BIJ12 juli 2017.

1.3. Onderzoeksvragen

Met het uitvoeren van het onderzoek worden op de volgende vragen onderzocht en beantwoordt:

- Zijn er huismussen aanwezig?
- Welke functie(s) heeft de planlocatie en de omgeving voor huismus?
- Welk wettelijk belang is er waardoor de activiteiten moeten worden uitgevoerd?
- Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen, vaste rust- of verblijfplaatsen en functioneel leefgebied behouden?
- Welke eigenschappen van het object of gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
- Is een ontheffing Wet natuurbescherming nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren?

2. Algemeen

Huismussen zijn sterk geassocieerd met mensen. De nestplaats is in de regel gebonden aan bebouwing. Voor zijn voedsel is de huismus sterk afhankelijk van wat de mens hem al dan niet bewust biedt. Deze voedselbron moet continu aanwezig zijn. Huismussen zijn sociale dieren: broeden, foerageren, baltsen, stofbaden nemen, slapen en uitzwermen na de broedperiode zijn allemaal activiteiten die in groepsverband plaatsvinden.

Huismussen zijn in tegenstelling tot veel andere vogels 's ochtends rond zonsopkomst nog niet erg actief met zingen, wel 1-2 uur na zonsopkomst; aan het eind van de morgen neemt de zangactiviteit weer af. Op de gezamenlijke slaappleatsen en foerageerplaatsen wordt wel volop gekwetterd en getijlt.

De eileg is van eind maart tot begin april, met tamelijk synchrone eerste leg-piek in tweede helft april/begin mei. De huismus heeft twee tot drie (soms vier) broedsels per jaar, meestal 4-6 eieren, broedduur 12-14 dagen, nestjongen periode rond 17 dagen, uitgevlogen jongen worden 1-2 weken gevoerd.

3. Wettelijk belang

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht. Deze nieuwe wet is een vervanging en samenbundeling van drie voorgaande wetten, nl;

- Natuurbeschermingswet 1998;
- Boswet;
- Flora- en Faunawet.

Tevens heeft er een decentralisatie van het bevoegd gezag plaatsgevonden. Per 1 januari 2017 zijn de provincies verantwoordelijk voor de vergunningen en ontheffingen. De Wnb is op te delen in grofweg drie delen, bescherming van;

- Gebieden;
- Soorten;
- Houtopstanden.

Voor deze rapportage is enkel de bescherming van soorten van toepassing. In bijlage 1 en 2 zijn het beschermingsregime soorten Vogelrichtlijnen en Jaarrond beschermde nesten bijgevoegd.

4. Onderzoeksmethodiek

4.1. Werkwijze

Als basis voor dit onderzoek is de methodiek gebruikt zoals deze wordt omschreven in het Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*) versie 1.0, BIJ12 juli 2017. Er wordt 1 à 2 uur na zonsopkomst en/of 2 uur voor zonsondergang geïnventariseerd, waarbij optimale activiteiten het beste in de ochtend kunnen worden waargenomen. Het onderzoek vindt plaats in de periode van 1 april – 15 mei.

Tijdens de inventarisaties ter plaatse wordt gekeken naar de aanwezigheid van de huismus en spreeuw. Daarnaast wordt gekeken naar de omvang van de populatie en functioneel leefgebied.

4.2 Toelichting onderzoek

De veldonderzoeken zijn uitgevoerd door Ing. P. Otte, directeur/eigenaar bij Otte Groenadvies en T.M. Stam, Gecertificeerd Stadswerk Flora en Fauna controleur. Daarbij is gebruik gemaakt van een verrekijker (Barr & Stroud, Sierra Binocular 8x42). Het perceel, de planlocatie en directe omgeving zijn rustig bekeken. Het onderzoek heeft zich met name gericht op aan- of afwezigheid van huismus binnen het plangebied.

Voor de bezoeksmomenten en de weersomstandigheden tijdens het huismusonderzoek wordt verwezen naar schema 1. Tijdens beide onderzoeksmomenten waren de weersomstandigheden ideaal voor het inventariseren van de huismus. Regen, harde wind en/of kou zijn geen ideale weersomstandigheden voor de huismus. Ook moet het onderzoek in geluidsluwe momenten uitgevoerd worden.

Data onderzoek

Datum	Soort	Periode	Zonsopkomst	Temperatuur	Wind	Weertype
4 april 2019	Huisumus	Ochtend	07:03	4 °C	Zwak 2 Bf	Wisselend bewolkt
16 april 2019	Huisumus	Ochtend	06:36	3 °C	Zwak 2 Bf	Zonnig

Schema 1. Schematisch overzicht onderzoeksmomenten

5. Gebied/locatie omschrijving

5.1. Gebied

De planlocatie ligt in een kampenlandschap. Een kampenlandschap kenmerkt zich door verspreid staande boerderijen. Er is vaak een combinatie van akkerbouw en veeteelt. Het bouwland ligt op de hoge plekken. Om het bouwland liggen singels van bomen en struiken, die gebruikt konden worden als afrastering voor het vee. Het grasland ligt in de lagere vochtigere delen.

Het plangebied wordt omgeven door agrarische percelen met verspreid staande boerderijen. Het agrarische gebied heeft een vrij open karakter. Het perceel wordt omsloten door graslandpercelen en het betreft een singel met opgaand groen als bomenrijen en houtwallen.

5.2. Ontwikkelingslocatie

Het plangebied betreft het gehele bebouwde perceel. Op dit perceel staat een woonboerderij en diverse opstallen zoals diverse opslagruimtes, kapschuur en tweetal koeienstallen. Een deel van het perceel is verhard met klinkers en gestort beton. Een klein deel is in gebruik als een gecultiveerde, intensief onderhouden siertuin met enkele grotere bomen.

5.2.1. Omschrijving

- Het terrein bestaat grotendeels uit betonklinkers en gestort puin
- Langs de koeienstallen en opslagruimtes is schaars begroeiing aanwezig
- Langs het woonhuis loopt een houtsingel met daarin bomen en struiken
- Zandplekken aanwezig in rond het gehele perceel, met name de tuin aan de voorzijde van de woning
- Watergelegenheden middels voorzieningen in de koeienschuren.

Afbeelding 1: Schematische weergave habitat van de huismus

6. Onderzoeksresultaten

6.1 Aanwezigheid

4 april 2019

De weersomstandigheden waren wisselend bewolkt, droog en 4°C. Tijdens het onderzoek waren er ca. 8 huismussen foeragerend in de westkant gelegen koeienschuur aanwezig. Met regelmaat waren er 3 mannetjes tijlpend op het dak aanwezig. In de koeienschuur aan de oostkant van de planlocatie zijn geen huismussen waargenomen. Op de nabijgelegen percelen, op ca. 170 tot 200 meter afstand van de planlocatie, aan de Bremmelerstraat 15 waren eveneens meerdere huismussen actief.

16 april 2019

De weersomstandigheden waren zonnig, droog en 3°C. Tijdens het onderzoeksmoment waren er circa 10 huismussen aanwezig. Het betrof 4 koppeltjes met een nestplaats. De huismussen zijn waargenomen op de koeienschuur gelegen aan de westkant. In de koeienschuur aan de oostkant zijn ook tijdens het tweede onderzoeksmoment geen huismussen waargenomen. Op de nabijgelegen percelen, rondom de planlocatie op ca 170 tot 400 meter waren eveneens meerderen huismussen actief.

Afbeelding 2: Rood: locaties nestplaatsen

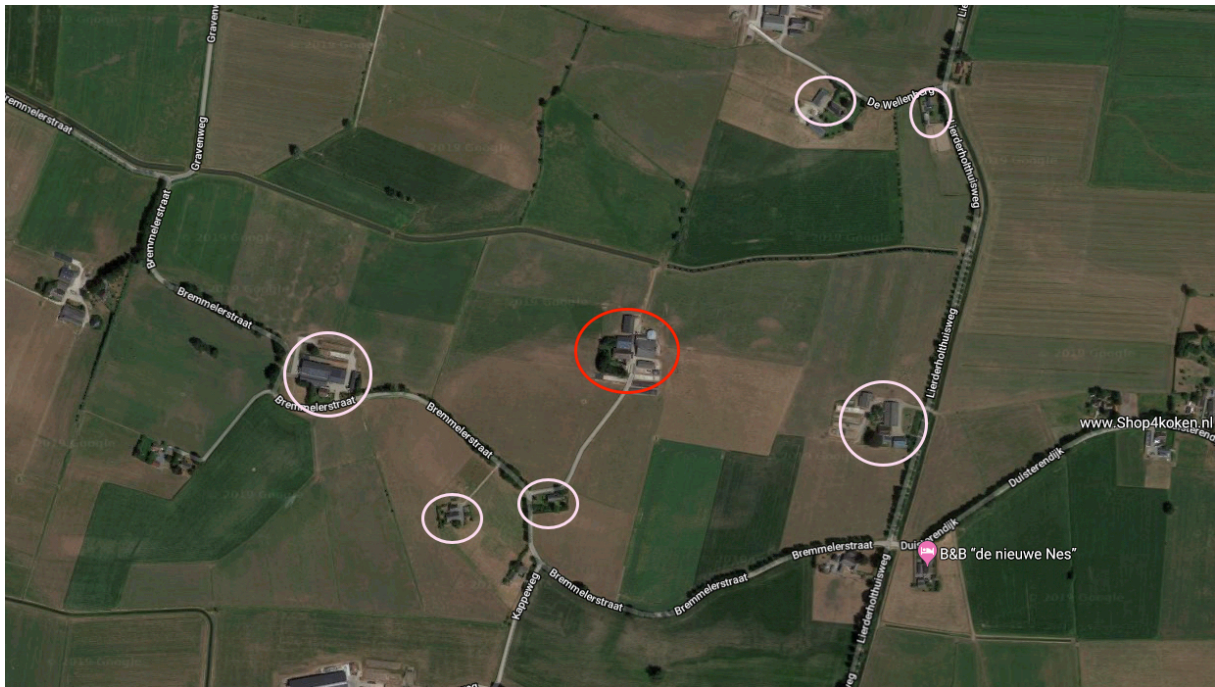
6.2 Overige soorten

Tijdens beide onderzoeksmomenten zijn naast huismussen ook enkele spreuwen gezien en gehoord, deze maakte met name gebruik van de woning en naastgelegen schuur. Tijdens het 2^e onderzoeksmoment zijn er ook nesten waargenomen van de spreeuw in de koeienschuur onder de boeiplaat. Wanneer de koeienschuren worden geamoveerd biedt het woonhuis en de kapschuur voldoende alternatieven voor deze soort.

6.3. Functionaliteit plangebied

De huismus is in het plangebied waargenomen. Binnen de grenzen van het plangebied zijn tijdens dit onderzoek vier nestplaatsen van huismus vastgesteld. Essentieel functioneel leefgebied bevindt zich in een straal van 60 meter tot deze nesten. Hier bevindt zich uitstekend huismussen habitat in de vorm van jaarrond groene hagen, zanderige tuinperken en waterplaatsen. In de omgeving zijn in de nabij gelegen bebouwingen

meerdere huismussen gezien en gehoord. In de houtsingel aan de westzijde van de planlocatie zijn groenblijvende hagen en bomen aanwezig die veelvuldig werden gebruikt en beiden beschutting en toevlucht mogelijkheden voor deze soort. De directe omgeving van de nesten/van de planlocatie bestaat uit agrarische percelen. In een verderop gelegen bebouwing ca. 170 tot 400 meter van de planlocatie waren eveneens meerdere huismussen actief.

Afbeelding 3: rood planlocatie, roze: nabijgelegen bebouwing met huismussen

6.4. Samenvatting

- In het plangebied waren tijdens het eerste onderzoeksmoment ca. 8 huismussen foeragerend aanwezig;
- Tijdens het tweede onderzoeksmoment zijn er ca. 10 huismussen foeragerend waargenomen in het plangebied;
- Er zijn 4 zingende mannetjes aangetroffen;
- Tijdens de onderzoeksmomenten zijn nestactiviteiten gezien;
- In het plangebied zijn vier nestplaatsen aangetroffen;
- In de directe omgeving van de planlocatie werd gefoerageerd;
- De directe omgeving op ca. 170 tot 400 meter van de planlocatie waren eveneens meerdere huismussen actief;
- Het functioneel leefgebied van huismus op de planlocatie en in de omgeving is ruimschoots aanwezig;
- Er zijn spreuwen in en op de koeienschuren en het woonhuis waargenomen.

7. Activiteiten

7.1 Voorgenomen werkzaamheden

Met de voorgenomen ontwikkelingen worden de bestaande koeienstallen, de mest silo en drie opslagschuren waarvan één geschakelde kleine schuur aan het woonhuis, geamoveerd. De opslag van het kuilvoer en maïs worden ook verwijderd, dit omdat er geen vee meer aanwezig is na de amovatie. Het woonhuis, de kapschuur en de begroeiing blijven onaangeroerd. De twee koeienschuren zijn geschikt voor verblijfplaatsen van huismussen. Hier is het huismussenonderzoek op gericht. De uitvoering van het plan is gepland over een tijdsbestek van circa 2 jaar en na het verkrijgen van de benodigde vergunningen.

Planlocatie rood, te amoveren koeienschuren.

8 Effecten beoordeling

8.1. Vaststellen functionaliteit

8.1.1. Nesten en rustplaatsen

In het plangebied zijn vier nestplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen voor huismus aangetroffen. In de omgeving zijn op ca. 170 tot 400 meter van de planlocatie zijn eveneens huismussen gehoord en gezien. Na het eindigen van de bedrijfsvoering, medio 2021, zal het voedselaanbod grotendeels verdwijnen waardoor de planlocatie minder geschikt wordt om te dienen als foerageergebied waarnaar de geschiktheid van nestplaats en vaste rust- en verblijfplaats voor huismus sterk verminderd.

Uit het zorgvuldigheidsprincipe en effecten op verblijfplaatsen te beperken moet tijdens de werkzaamheden tijdelijke compensatie worden aangebracht. De nieuwe woning dient van vaste compensatie te moeten worden voorzien.

8.1.2. Functioneel leefgebied

Beschutting en veiligheid is essentieel voor functioneel leefgebied van de huismus. Bij vaste voedselbronnen, drink- en badplaatsen houden zij zich op in dikke, dichte vegetatie van ongeveer 2,5 meter hoog. Aangezien de huismus regelmatig op de grond foerageert is deze dichte begroeiing laag bij de grond van groot belang om weg te kunnen vluchten bij gevaar. Ook voor jonge mussen is dit type groen van groot belang; wanneer zij nog niet goed kunnen vliegen kunnen zij naar beneden vallen, lage dichte begroeiing tot aan de grond biedt in dat geval veiligheid en de mogelijkheid om weer naar boven te klimmen.

Essentiële functionele leefomgeving is binnen het plangebied aanwezig in de vorm van diverse zandplekjes, voedselaanbod vanuit de koeienschuren en watervoorzieningen. De houtsingel is een onderdeel van het functionele leefgebied van de huismussen.

9. Conclusie en aanbevelingen

9.1. Conclusie

Door de functiewijziging binnen het bedrijf zal het voedselaanbod sterk verminderen, waardoor de huismussen op andere locaties moeten gaan foerageren. Met de voorgenomen ontwikkeling, de amovatie van de stallen zullen nestplaatsen verdwijnen. In de bebouwing van agrarische bedrijven en woningen in de directe omgeving, zijn tijdens elk onderzoeksmoment meerdere huismussen aangetroffen.

9.2. Aanbeveling

- Stel een activiteitenplan op;
- Vraag een ontheffing bij provincie Overijssel aan;
- Zorg voor tijdelijke- en/of permanente compensatie;
- Stel conform voorwaarden uit de ontheffing een ecologisch werkprotocol op.

10. Geldigheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. De bevoegde gezag (provincie Overijssel) hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten:

“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 1.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

11. Bronnen

Bij12

BIJ12 is de uitvoeringsorganisatie voor de samenwerkende provincies en werkt behalve voor provincies ook voor het rijk en andere ketenpartners. Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*) versie 1.0, BIJ12 juli 2017.

Geraadpleegd op 18 april 2019

<https://www.bij12.nl>

Kadviewer

Kadviewer is een online kaartendienst waarmee geografische locaties opgezocht kunnen worden.

Geraadpleegd op 18 april 2019

<http://kadviewer.kademo.nl>

Bijlagen 1 & 2 Wettelijk kader

BIJLAGE 1 Wet natuurbescherming

Hoofdstuk 3. Soorten

§ 3.1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

- 1 Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- 3 Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- 4 Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- 5 Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.2

- 1 Het is verboden vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn dood of levend, of gemakkelijk herkenbare delen daarvan, of uit deze vogels verkregen producten te verkopen, te vervoeren voor verkoop, onder zich te hebben voor verkoop of ten verkoop aan te bieden.
- 2 Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing ten aanzien van vogels van soorten, genoemd in bijlage III, deel A, bij de Vogelrichtlijn, die aantoonbaar overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn gedood of gevangen, onderscheidenlijk verkregen, en ten aanzien van delen of producten van die vogels.
- 3 Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing ten aanzien van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen vogels van soorten, genoemd in bijlage III, deel B, bij de Vogelrichtlijn, die aantoonbaar overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn gedood of gevangen, onderscheidenlijk verkregen, en ten aanzien van delen of producten van die vogels.
- 4 Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de verkoop, het vervoer voor verkoop, het onder zich hebben voor verkoop of het ten verkoop aanbieden van vogels van soorten, aangewezen op grond van het derde lid, en delen of producten van die vogels.
- 5 Een vogelsoort wordt op grond van het derde lid uitsluitend aangewezen, indien de handelingen, bedoeld in het eerste lid, uitgevoerd overeenkomstig regels als bedoeld in het vierde lid, er niet toe leiden dat het populatieniveau, de geografische verspreiding of de omvang van de voortplanting van deze soort in gevaar wordt gebracht of kan worden gebracht.
- 6 Het is verboden, anders dan voor verkoop, vogels, delen of producten als bedoeld in het eerste lid, onder zich te hebben of te vervoeren, tenzij deze vogels, delen of producten aantoonbaar overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn gedood of gevangen, onderscheidenlijk verkregen.

Artikel 3.3

- 1 Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
- 2 Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
- 3 Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van:
  - a. de verboden, bedoeld in artikel 3.2, eerste lid, ten aanzien van vogels, dood of levend, of gemakkelijk herkenbare delen daarvan, of ten aanzien van uit deze vogels verkregen
- 4 producten van daarbij aangewezen soorten, of b. regels, gesteld krachtens artikel 3.2, vierde lid. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
  - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing; b. zij is nodig:
    - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
    - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;

- 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
  - 4°. ter bescherming van flora of fauna;
  - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
  - 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.
- 5 In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:
- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
  - b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
  - c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.
- 6 De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.2, zesde lid, zijn niet van toepassing op handelingen ten aanzien waarvan bij of krachtens enige wettelijke bepaling een besluit is vereist, indien bij of krachtens die wet is bepaald dat het desbetreffende besluit de handelingen uitsluitend toelaat indien is voldaan aan de voorwaarden, bedoeld in het vierde lid, en dat aan het besluit de voorschriften worden verbonden, bedoeld in het vijfde lid.
- 7 De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.2, zesde lid, zijn niet van toepassing op:
- a. handelingen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel als bedoeld in artikel 2.2, en
  - b. handelingen die zijn beschreven in en worden verricht overeenkomstig een beheerplan als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, een plan of een programma als bedoeld in artikel 2.3, vijfde lid, of een programma als bedoeld in artikel 1.13, eerste, zevende, of achtste lid, indien:
    - 1°. ten aanzien van het beheerplan, het plan of het programma, althans het onderdeel dat betrekking heeft op de desbetreffende handelingen, is voldaan aan het in het vierde en vijfde lid bepaalde ten aanzien van ontheffingen en vrijstellingen, en
    - 2°. het bestuursorgaan dat het beheerplan, het plan of het programma heeft vastgesteld tevens bevoegd is voor de verlening van een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling als bedoeld in het eerste, onderscheidenlijk tweede lid voor dergelijke handelingen, of, als dat niet het geval is, het beheerplan, het plan of het programma is vastgesteld in overeenstemming met het bestuursorgaan dat bevoegd is voor de verlening van de ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling.

Artikel 3.4

Ingeval het vangen of doden van vogels als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, bij of krachtens deze wet is toegestaan, is het verboden deze vogels:

- a. te vangen of te doden met:
  - 1°. middelen, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Vogelrichtlijn;
  - 2°. middelen, installaties of methoden voor massaal of niet-selectief vangen of doden van vogels, of
  - 3°. middelen, installaties of methoden waardoor een soort plaatselijk kan verdwijnen, of
- b. te achtervolgen met behulp van vervoermiddelen, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Vogelrichtlijn, overeenkomstig de daar beschreven wijze.

2. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen en provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in het eerste lid. Artikel 3.3, vierde en vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing.

3. Onze Minister kan ontheffing verlenen van het verbod, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel b, voor het gebruik van motorboten op open zee onder de in bijlage IV, onderdeel b, tweede gedachtestreep, tweede volzin, bij de Vogelrichtlijn genoemde voorwaarden.

4. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen middelen, installaties of methoden worden aangewezen die in elk geval worden gerekend tot de middelen, installaties, onderscheidenlijk methoden, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, onder 2° of 3°.

BIJLAGE 2 Jaarrond beschermde nesten

Vogels nemen in de Wet natuurbescherming een bijzondere positie in. De basis hiervoor vormt de Europese Vogelrichtlijn, waarin onder meer de bescherming gereguleerd is van alle inheemse en regelmatig voorkomende trekvogels, zodat deze 'kunnen voortbestaan en zich kunnen voortplanten'. De wet natuurbescherming geeft aan dat alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd zijn tijdens de broedperiode.

Daarnaast zijn er een aantal kwetsbare vogelsoorten waarvan de nesten ook jaarrond zijn beschermd. RVO.nl heeft daartoe in 2009 een (aangepaste) lijst opgesteld met vogelsoorten die dit betreft. Het is een indicatieve lijst die als hulpmiddel gebruikt kan worden bij het bepalen of er voor een ruimtelijke ingreep een ontheffing aangevraagd moet worden en om te kijken welke mitigerende maatregelen nodig zijn. Zie <https://mijn.rvo.nl> (zoeken op jaarrond beschermde nesten). Het is geen uitputtende lijst en op de lijst kunnen uitzonderingen ontstaan waardoor het nest van een bepaalde soort toch niet jaarrond beschermd is. Voor meer informatie kunt u zich richten tot de provincie alwaar de desbetreffende activiteit plaatsvindt.

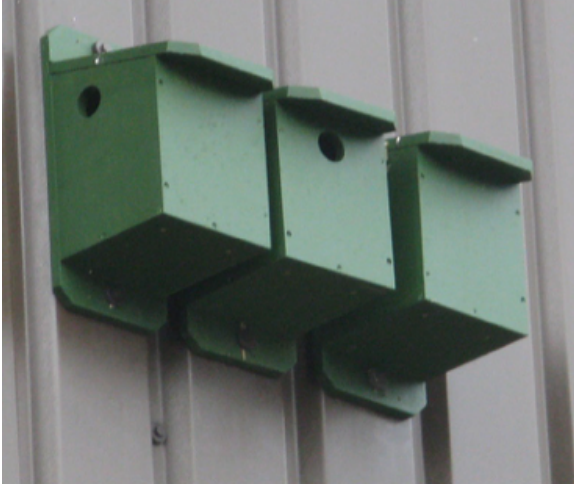
Er wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën, waarbij de nesten van categorie 1 tot en met 4 jaarrond beschermd zijn en categorie 5 alléén tijdens de broedperiode. Hierbij geldt echter dat wanneer 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn. Voor deze soorten is daarom vaak ook inzicht nodig in de nesten en rustplaatsen in het plangebied en de omgeving. De onderscheiden categorieën zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, ook buiten het broedseizoen gebruikt worden als vaste rust- en verblijfplaats (Steenuil)
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing of biotoop zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (Roek, Gierzwaluw en Huismus)
3. Nesten van vogels, zijnde géén koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (Grote gele kwikstaart, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar en Slechtvalk)
4. Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Sperwer, Wespendif en Zwarte wouw)
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (diverse soorten waaronder Boerenzwaluw, Groene specht en Torenvalk)

Bijlage 3

Tijdelijke- en vaste compensatie

Voorbeeld van nestkasten tijdelijke compensatie:

Figuur 1 & 2: nestkasten huismus

Voorbeeld vaste compensatie, de zogenaamde vogelvide of vergelijkbare uitvoeringen geven de huismus mogelijkheden voor het maken van nesten en zorgt er voor dat er geen van buitenaf bereikbare ruimten in de bebouwing ontstaat.

Figuur31: vogelvide